

Nr 348.

Av herrar **Werner** och **Hansson** i Rättvik, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

I propositionen nr 165 framlägger Kungl. Maj:t förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring. De otaliga exempel på upprörande tvång i detta avseende, som förekommit och som i motioner och anföranden i kamrarna vid frågans föregående behandling framdragits, göra, att även de, som i likhet med oss anse, att hela värnpliktssystemet på grund av sin natur av tvångsinstitution måste bort, för att denna fråga skall kunna få någon lösning, dock nu borde medverka till att få bort de från moralisk synpunkt svåraste övertygelsekonflikterna. Vi anse oss nödsakade föreslå vissa ändringar i den kungl. propositionen.

I propositionen godkännes endast på religiös övertygelse grundade samvetsbetänkligheter såsom predestinerande till utbyte av militärtjänst mot civil arbetsplikt. I detta fall skulle man för det första kunna fastlå, att även ett dylikt utbyte av många religiösa (t. ex. kväkarne i England nu under världskriget) ej anses lösa dem från deras samvetsbetänkligheter, då de i vilket arbete de än ställas dock lösgöra en annan individ till det mördarvärv, de ej själva kunna acceptera. Denna invändning mister ju i styrka, genom att följden blir den samma, då de eventuellt för sitt förvärv måste inta en plats på arbetsmarknaden. För oss ligger dock den största invändningen i, att ordet religiös kommer att tolkas på ett så inskränkt sätt, som de sakkunniga tyckas ha haft för ögonen, när de formulerat satsen, »på kristlig eller mosaiskt religiös övertygelse grundade samvetsbetänkligheter». Det är dock ett faktum, att många värnpliktsvägrare haft helt andra motiv för sin vägran att göra militärtjänst och visat, att det för dem varit lika omöjligt att kunna fullgöra militärtjänsten som för dem som

åberopa religiösa motiv, d. v. s. de ha haft moraliska samvetsbetänkligheter, vilka det enligt vårt förmenande är fullt lika upprörande, att samhället ej tagit eller enligt förslaget kommer att taga hänsyn till. En ateist, som av etiska eller moraliska skäl vägrar att hantera vapen, bör väl ha samma rätt att bli fri från militärtjänsten som den, vilken endast har fördelen att kunna peka på en av staten mer eller mindre sanktionerad sektbildning. Även den, som anser, att militärväsendet endast är ett vapen i klassamhällets tjänst, och själv anser sig höra till den kategori, mot vilken detta vapen reses, bör ju ej tvingas mot denna sin övertygelse.

Dessutom anse vi det principiellt oriktigt, att, om samhället anser, att en person av hänsyn, som samhället respekterar, bör befrias från militärtjänst, han skall *straffas* genom att en längre tid hållas bunden vid en för honom främmande sysselsättning, än om han fullgjort militärtjänsten. En som uttages till infanteriet får ju sin värnpliktstid ökad från 360 dagar till 592, d. v. s. med 232 dagar, och en studerande från 505 dagar till 772 eller med 267 dagar. Detta är och kan inte karaktäriseras som annat än ett straff, som är staten ovärdigt och för den enskilde kan bli ruinerande.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte antaga följande lydelse av paragraferna 1 och 3 i Förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring:

§ 1.

Värnpliktig, som hyser allvarliga samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring i den ordning, gällande värnpliktslag förutsätter, må,

a) därest hans samvetsbetänkligheter avse tjänstgöring med vapen, fullgöra sin värnplikt vid krigsmakten utan att övas i vapens bruk eller bära vapen eller ammunition, samt

b) därest samvetsbetänkligheterna avse varje tjänstgöring vid krigsmakten, i stället för honom åliggande värnpliktstjänstgöring, utföra civilt arbete för statens räkning.

§ 3.

Värnpliktig, vilken erhållit tillstånd att fullgöra värnplikten på sätt i § 1 a) angives eller att, enligt vad i § 1 b) sägs, i stället för värnpliktstjänstgöring, utföra

civilt arbete, är skyldig att under fredstid i en följd tjänstgöra samma antal dagar, som tjänstgöringen skolat omfatta, därest befrielse enligt § 1 ej meddelats.

Stockholm den 14 mars 1920.

Alfr. Werner.

H. Hansson.
i Rättvik.
